

Rantasen Nahkajalostamon ohjeilla

ONNISTUNEITA TALJOJA

Taljatulot muodostavat merkittävän osan monen lammastilan liikevaihdosta. Raakataljojen huolellinen käsittely sekä teurastamolla että tilalla takaa hyvälaatuisen lopputuotteen kuluttajalle myytäväksi.

KIRJOITTAJA **Eila Pennanen**
KUVAT © **Rantasen Nahkajalostamo**

RANTASEN NAHKAJALOSTAMO käsittelee 15.000 taljaa vuodessa, joka on nykyisten tuotantotilojen maksimikapasiteetti, ker- too nahkajalostamon **Henri Vainion** kanssa omistava **Johanna Hellström**.

– Osallistun itse kaikkiin työvaiheisiin tarpeen mukaan, palkattuja työntekijöitä on neljä kokopäiväistä ja yksi puolipäiväinen. Tuotannon jatkuminen omistajan- vaihdoksessa sujui ongelmitta, kiitos Ran- tasan veljesten ja jatkavien työntekijöiden antaman seikkaperäisen perehdyttämisen ja koulutuksen.

Taljat lähtevät muokkausprosessiin noin 180 kappaleen erissä. Kunkin erän käsitte- ly kestää 2–3 viikkoa ja eriä lähtee linjalle viikoittain kaksi. Taljojen saapuessa lampu- rilta tai teurastamolta ne merkataan omis- tajakohdaisesti ja suolataan varastosäilytystä varten. Muokkauksen yhdeksään päätyö- vaiheeseen sisältyy sekä kone- että käsityö- tä, avaa Hellström prosessin kulkua.

– Muokkauslinjaston ongelmakohtia ovat kemiallisen pesun ja kuivaustilojen liian pie- ni kapasiteetti. Muokkausjonot ovat tällä hetkellä 6–7 kuukautta. Pahimmat ruuhkat vastaanotossa ovat syksyisin ja pääsiäisen ai- kaan, hiljaisinta on alkuvuodesta.

**Kahdesti vuodessa
kerittyjen lampaiden
taljat onnistuvat
yleensä hyvin rodusta
ja villan laadusta
riippumatta.**

Villalla on väliä

Kahdesti vuodessa kerittyjen lampaiden taljat onnistuvat yleensä hyvin rodusta ja villan laadusta riippumatta. Hienovillaiset lampaat, varsinkin karitsat, Hellström suosittelee kerittäväksi 10–12 viikkoa ennen teurastusta. Hienovillaiset taljat joudutaan

usein karstaamaan auki viimeistelyssä, ei- vätkä tapulit välttämättä palaudu enää enti- seen muotoonsa.

Turkistyyppiset nahkat ovat kiitollisia muokattavia ja 10 senttimetrin pituisella villalla niistä saadaan kaunis lopputulos. Suora- ja karkeavillaiset taljat soveltuvat myös hyvin muokattaviksi, näissäkin villan mittasuositus on 10 senttiä. Ylipitkä villa saattaa katkeilla prosessissa, jolloin siitä tu- lee harvaa ja epätasaista, eikä yli 20 sentin pitkällä villalla olevia nahkoja suositella- kaan muokattavaksi, ohjeistaa Hellström.

– Valmiiksi takkuinen, huopunut, ylipit- kä, huonosti suolattu ja likainen raakatalja todennäköisesti epäonnistuu ja aiheuttaa turhaa työtä muokkaamolle sekä mielipa- haan ja hukkaan heitettyjä tuloja lampurille. Lantapaakkuiseen ja virtsaiseen taljaan jää värjäytymiä vesi- ja kemiallisesta pesusta huolimatta, lisäksi eritteet muodostavat työ- terveysriskin muokkaamon työntekijöille.

Suolaus tärkein työvaihe

Mikäli kuljetat tai lähetät taljasi muokkaa- malle itse, nouda ne mahdollisimman no- peasti teurastamolta. Avaa tuppeen nyljetyt jalat ja niskanahkan ja kupeitten poimut sekä poista mahdolliset ulostepaakut. Jalos- tamo suosittelee yli 10 millimetrin paksuis- ten liha- ja rasvajäämien poistamista, että suola pääsee imeytymään kunnolla nah- kaan asti. Huonosti suolatut kohdat alkavat pilaantua nopeasti, jolloin karva irtoaa ja nahkaan tulee muokkauksen aikana reikiä. Huonosti suolattu talja haisee pahalta ja karva irtoaa napakalla nykäisyllä – talja on käyttökelvoton muokattavaksi.

Käytä suolaa reilusti, 2–3 kiloa taljaa kohden. Ensimmäisessä suolauksessa, niin sanotussa verisuolauksessa, lada taljat leväl- leen karvapuoli alaspäin mielellään kukin talja erikseen. Anna suolan vaikuttaa vähin- tään viikon verran. Mikäli taljoja on paljon ja tilaa vähän, voit pinota taljat päällekkäin. Taljakasan muututtua kuperaksi, aloita uusi pino. Verisuolauksen jälkeen tarkasta suolan määrä, lisää tarvittaessa ja pinkkaa taljat päällekkäin nahkapuoli sisäänpäin pitkittäissuuntaisesti taitettuna. Tee pinkas- ta tiukka painelemalla. Taljat säilyvät näin käsiteltyinä tarvittaessa kuukausia kuivassa ja viileässä varastossa.

Suolaus on tärkeää.

**Käytä suolaa reilusti,
2–3 kiloa taljaa kohden.**

Pakkaa hyvin

Matkahuollon uusien ohjeiden mukaan biologista materiaalia ei kuljeteta ilman asianmukaista valuma-astiaa, koska samoil- la reiteillä kuljetetaan myös elintarvikkeita. Valuma-astiaksi sopii elastisesta muovista valmistettu laatikko, kuten laastipalju tai jahtilaatikko. Karistele taljoista ylimääräi- nen suola, käännä reunat sisäänpäin ja kääri talja kevyesti rullalle. Pakkaa taljat kaksin- kertaiseen muovisäkkiin ja sulje suuaukko löysällä solmulla. Laita muovisäkki sopi- vankokoiseen pahvilaatikkoon ja pahvila- rikko valuma-astiaan. Ellei laatikossa ole kantta, teippaa laatikon päälle ristiin rastiin vahvaa teippiä.

– Lähetä taljat Matkahuollon kautta. Merkitse laatikkoon nimesi ja yhteystietosi, myös puhelinnumero, palautamme laatikot omistajillesi. Mikäli kuljetat taljat muok- kaamolle itse, niitä ei tarvitse pakata vaan voit tuoda ne lavalle pinottuna, vinkkaa Hellström.

Toimintaa kehitetään

Yrityksen kotisivuja uudistetaan parhail- laan. Sivuille on tulossa muun muassa raa- kataljan käsittelyohjeiden lisäksi sähköinen taljanlähetyksikaavake helpottamaan taljojen vastaanottoa. Kaavake laitetaan lähetyksen mukaan tulosteena.

Haaveissa on tehtaanmyymälän lisäk- si taljojen yhteiskuljetusten kehittäminen teurastamoiden kanssa sekä teurastamoille suunnattu taljojen nylky- ja käsittelyvideo.

Yhteydenotot Hellström toivoo tässä vai- heessa tehtävän mieluiten sähköpostitse.

– Puhelimeen vastaaminen muokkaa- mon koneiden melussa ei aina onnistu, mutta sähköpostit luetaan ja niihin vasta- taan tuotantotilojen kiinni menon jälkeen. Otamme mielellämme vastaan lampurei- den ideoita ja toiveita palvelujemme kehit- tämiseksi.

Kaksi esimerkkiä taljoista joissa on prosessiin sopiva villa.

Valmis suolausvillallinen talja, jossa näkyy villaton kohta.

Mädäntynyt talja.

Mädäntymisen seuraus.